

INGEZONDEN.

De redactie behoudt zich voor, ter bevordering van spoedige plaatsing der stukken, zoo noodig eenige bekorting aan te brengen.

DE EUGENISCHE BEWEGING EN DE EUGENETICA.

Het echtpaar HAGEDOORN, zelf biologen en genetici van onbetwiste verdiensten, richt zich in dit *Tijdschrift* 77. II. No. 24. blz. 2841, met groote felheid tegen wat zij de „eugenische beweging” noemen. Uit de rustige omgeving van fokstal en rattenkooien keeren zij zich tegen allen, die practische gevolgtrekkingen zoeken uit de resultaten van het wetenschappelijke erfelijkheidsonderzoek.

Het is niet geheel duidelijk, waarom dit artikel geschreven werd. In den aanhef schilderen de schrijvers ons een eugenetische beweging, die de bron van alle kwaad moet zijn, maar die in Nederland helaas ten eenemale niet bestaat. Of kennen misschien de HAGEDOORNS in Nederland „een massa onzelfzuchtige, enthousiaste, belangstellende leeken, die deze beweging op alle wijzen steunen”? Merken zij misschien iets van een „streven naar voortdurende propaganda”?

Aan het slot komt een waarschuwing tegen „dwaze sterilisatiewetten”, terwijl er in Nederland nog zelfs geen voorloopig plan voor een poging tot het ontwerpen van een wetsvoorstel in die richting bestaat.

Zelf noemen de schrijvers, aan het einde van hun betoog, als doelstelling, dat zij artsen, paedagogen en criminologen op het bestaan van een werkelijke erfelijkheidsleer van den mensch willen wijzen. Dat doet eigenaardig aan, nadat tevoren werd vastgesteld, dat de „menschelijke erfelijkheidsleer in hoofdzaak steunen moet op proeven met dieren”, omdat „rechtstreeks experimenteren met menschen uitgesloten is.” Men zou even goed kunnen beweren, dat sterrenkunde geen wetenschap is, omdat we met sterren ook niet experimenteren kunnen. Alle resultaten van tweelingonderzoek, van Probanden- en Geschwistermethode, van erfelijkheidsprognosebepalingen enz., worden afgedaan met: „In sommige gevallen kunnen wij ook wel gevolgtrekkingen maken uit dat, wat we bij menschelijk materiaal vinden.”

De schrijvers verwijten de „eugenische beweging” (waarom niet eugenetische en eugenetiek? Als de „voornaamste woordvoerders” deze afgrijpselijke germanismes gebruiken, behoeven we toch nog niet mee te doen), verwijten dus de eugenetische beweging, dat haar argumenten reeds veertig jaar onveranderd gebleven zijn. Van de tegenargumenten, die de HAGEDOORNS in het veld brengen, kan men in elk geval ook niet zeggen, dat ze nieuw zijn. De onvoldoende wetenschappelijke grondslag, welke de eugenesis altijd verweten wordt, kan haar minder ten laste gelegd worden, naar mate men dat argument langer blijft herhalen. Dat eugenetici niet voldoende rekening zouden houden met milieufactoren, is ook al meer verkondigd. Toch zou ik den HAGEDOORNS willen vragen, mij één als ernstig op te vatten, eugenetisch geschrift te noemen, dat de wenschelijkheid ervan bepleit met de actie voor verbetering van welstand en hygiëne nu maar op te houden en in plaats daarvan eugenetische maatregelen te stellen. Naast de intensieve bevordering van geneeskunst en hygiëne is altijd nog plaats voor maatregelen, welke de hygiëne van de voortplanting willen verbeteren.

Nieuwer doet daarentegen de vergelijking van professoren met wilde varkens op de Veluwe aan. Of dergelijke gewaagde vergelijkingen velen van de waarde van de biologische denkwijze voor menschelijke omstandigheden zullen overtuigen, zou ik willen betwijfelen. Waar komt het trouwens op de Veluwe voor, dat wilde en tamme varkens in één populatie samenleven, zooals professoren en brievenbestellers? Wie anderen gebrek aan biologisch denken wil verwijten, moet zijn voorbeelden wel zeer zorgvuldig kiezen.

Het voorbeeld van de kloosterlingen dat HAGEDOORN aanhaalt, als specimen van menschen met een gezinsgrootte gelijk nul, die toch niet zouden uitsterven, is ook geen gelukkig gekozen prototype van een wetenschappelijken gedachtengang.

Maar dit alles zinkt in het niet tegenover de ongelooftelijke bewering, dat er in Engeland en bij ons tegenwoordig minder zwakzinnigen zouden zijn, omdat men er minder ziet rondloopen!

Een feitelijke weerlegging van de argumenten, die de HAGEDOORNS aanvoeren, schijnt hierna overbodig, voor wie de *moderne* wetenschappelijke literatuur eenigermate kent. Want er kan niet genoeg de nadruk op gelegd worden, dat er wel degelijk een eugenetische wetenschap bestaat, even objectief als welke andere tak van de biologie ook. Een wetenschap echter, die haar hoogste doel niet ziet in het vastleggen van dorre en onbruikbare feiten, maar die de feitelijke grondslagen wil leveren voor wettelijke maatregelen, welke in stand houden en uitbreiden moeten, wat in ons volk erfelijk waardevol is.

Heeft nu die wetenschap als achtergrond een „beweging” nodig? Dat hangt er geheel van af, wat men onder een eugenetische beweging verstaan wil. Ondergeteekende heeft de geheele „Nationale Erhebung” temidden van Duitsche eugenetici meegeleefd, en niemand kan beter dan hij beseffen, hoeveel onge-rechtigheden en wreedheden er onder het mom van „Rassenhygiene” gepleegd zijn en worden. Waar de objectieve grondslag ontbreekt, is de weg vrij voor willekeur en onrechtvaardigheid. Maar waar de „beweging” niet zonder de wetenschap kan, daar kan de wetenschap ook den steun van een „beweging” niet missen.

De doelstelling van de eugenetiek rechtvaardigt en vereischt intensieve propaganda in iederen vorm en in alle kringen. We moeten den mensch bewust maken van de verplichtingen, die hij als voorvader van een groot nageslacht draagt. Dat zal hem zeker niet schaden, ook niet wanneer wellicht over honderd jaren de biologie eindelijk vastgesteld zal hebben, dat het *misschien* zonder die propaganda ook niet hopeloos misgegaan zou zijn. Voor het bewust maken van de verplichtingen, die elke mensch tegenover zijn eventueele nakomelingen heeft, is propaganda nodig. Propaganda voor leeken, die men met wilde-zwijnenpopulaties en vliegencultures niet overtuigt. Propaganda in de eerste plaats onder de artsen, die zelf moeten voorlichten en die den belangrijkste schakel vormen bij werkelijk waardevol, genetisch en eugenetisch onderzoek.

Ook voor zuiver wetenschappelijk onderzoek op een zoo teer en persoonlijk gebied als dat van de menschelijke erfelijke afwijkingen, is intensieve propaganda, door een sterke beweging van geestdriftige en overtuigde menschen, nodig. De bevestiging van de leerstellingen der eugenesis door wetenschappelijke feiten zal alleen met krachtige samenwerking van alle belangstellenden uit het practische leven te bereiken zijn.

Daarbij kan men niet verder komen, door uit verlangen naar 100 pCt. wetenschappelijke zekerheid, de dwingende noodzakelijkheid van practische maatregelen in twijfel te trekken. Want de HAGEDOORNS kunnen evenmin bewijzen, dat de gunstige erfelijke aanleg in onze hedendaagsche maatschappij niet te gronde gaat, als de eugenetici tot nog toe aantoonen kunnen, dat ze met hun opvattingen tot in alle details gelijk hebben.

Het artikel van de HAGEDOORNS zal naar schatting een 4500 artsen bereikt hebben. Daarvan zijn zeker een 3000 zelfs niet oppervlakkig op de hoogte van de werkelijk wetenschappelijke feiten, welke in de laatste jaren op het gebied van het erfelijkheidsonderzoek verkregen zijn. De HAGEDOORNS meenen nu, dat het wantrouwen van die velen tegen de eugenetiek gebaseerd is op de al te groote bekendheid, welke aan de eugenetische denkrichting gegeven is. Ik zou integendeel willen aannemen, dat men de eugenesis nog altijd wantrouwt, omdat er zoo tallooze artikelen geschreven worden, die de wetenschappelijke grondslagen van alle practische, eugenetische maatregelen altijd weer kleineeren.

Tallooze artsen zullen nu met het artikel van de HAGEDOORNS in de hand ieder verzoek afwijzen om mee te werken aan het verbreiden van het inzicht in ons volk, dat er een groote waarde ligt in een gezonden erfelijken aanleg. Het argument zal dan zijn: „Menschen, die op jullie eigen gebied werken, zeggen immers dat alles wat daar gepubliceerd wordt, maar wetenschappelijke beunhazerij is.” En ik wil daarom met grooten nadruk onderstrepen, wat in het negatief gestelde artikel

van de HAGEDOORNS bijna teloor gaat: Er bestaat reeds een schat van wetenschappelijk vaststaande, eugenetische feiten.

Wij kennen thans reeds met volmaakt wetenschappelijke nauwkeurigheid, door het werk van RÜDIN en zijn school, het gevaar van het huwelijk van een erfelijk geesteszieke. Wij weten precies door tweelingonderzoek hoeveel invloed de buitenwereld op de manifestatie van bepaalde erfelijke factoren heeft. We kennen door statistische bewerking van stamboomen nauwkeurig het erfelijke gedrag van verschillende zware ziekten. Door studie van de differentieele voortplanting is het achterblijven van verschillende volksgroepen bij andere wetenschappelijk vastgesteld.

Onze kennis is nog niet volledig, goed, maar in welk onderdeel van de medische wetenschap is zij dat wel? En toch zijn dáár alle mogelijke, zelfs zeer zware ingrepen geoorloofd. Voortdurend zijn wij verplicht wetten te maken en maatregelen te bepleiten, nog voordat de biologische grondslag daarvan volkomen vaststaat. En wat de menselijke erfelijkheidsleer aan feiten heeft opgeleverd, is op vele gebieden voor ingrijpende maatregelen reeds zeker voldoende. Maar wil men wachten tot de wetenschap nog verder zal zijn gevorderd, welnu, dan moet men vóór alles een sterke beweging in het leven roepen van menschen, die geld, geestdrift en werkkraacht willen bijeenbrengen, waarmee een studie van deze moeilijke problemen kan worden ondernomen.

Ik zou daarom tegenover de meening van de HAGEDOORNS willen stellen: Laat in Nederland eerst maar eens een eugenetische beweging ontstaan, die, op grond van de desnoods nog zoo magere wetenschappelijke gegevens en als het zijn moet met de oppervlakkigste tam-tam propaganda, desnoods door middel van nog niet goed gefundeerde wetten, zijn inzichten onder het volk tracht te verbreiden. Wanneer die beweging dan twee menschen ervan terughoudt een kind in de wereld te brengen, dat ook de meest verfijnde medische kunst niet tot een draaglijk bestaan brengen kan, dan heeft zij reeds meer waarde voor de gemeenschap gehad, dan de zekerste procentberekening of de volmaaktste proefopstelling.

München:

F. SCHRIJVER.

DE EUGENISCHE BEWEGING EN DE EUGENETICA.

In antwoord op de opmerkingen van collega VAN HERWERDEN en SCHRIJVER willen wij er nog eens den nadruk op leggen, dat het doel van ons artikeltje was, het verschil te doen uitkomen tusschen de twee verschillende dingen, die wij in den titel noemden. Mej. VAN HERWERDEN zegt in haar laatste zin, dat zij de scheiding in eugeniek en eugenetiek niet goed begrepen heeft. De heer SCHRIJVER protesteert tegen „eugenisch”, en noemt het een afgrijselijk germanisme. Heel terecht! Maar wij zijn toch, als wij dat woord gebruiken, als middel om de „beweging” van de wetenschappelijke eugenetica te onderscheiden, in goed gezelschap; wij volgen in dit geval den heer FRETS, die in *Mensch en Maatschappij*, van 1 Mei 1931, schrijft: „Eugeniek is een beweging, een policy, voor verbetering van de erfelijke samenstelling van de bevolking” en die op dezelfde bladzijde prof. HOLMES noemt: „den bekenden Amerikaanschen schrijver op eugenetisch gebied”. Wanneer wij nu over het taalkundige bezwaar heenstappen, en, ter wille van de duidelijkheid, dat verschil tusschen de Eugeniek (Eugenics) en de Eugenetica (Human genetics) even vasthouden, dan zal elke lezer, die ons eerste artikeltje met de antwoorden van onze beide opponenten vergelijkt, opmerken, dat ons telkens dingen worden verweten, waaraan wij geen schuld hebben, en verder, dat mej. VAN HERWERDEN en wij au fond precies het zelfde nastreven.

Wij hebben alle bewondering en waardeering voor ernstige beoefenaars van de eugenetica, voor werkers als WAARDENBURG en mej. VAN HERWERDEN zelve, in haar bloedgroepenonderzoek en dergelijke onderzoekingen; waar wij tegen protesteeren is de omstandigheid, dat men telkens dat wetenschappelijke onderzoek naar erfelijkheidsverschijnselen bij den mensch door elkaar haalt met den vaak